

KUŽIŠ ?!

LIST ZA MLADEŽ - 30. SIJEČNJA 2015. - BROJ 87

IZDVAJAMO:

TEMA:

Europski susret
mladih u Pragu
– 4-5



PRIČA:

Zimska škola
folklora – 8-9



BIZNIS:

Brand »Mantra«
– 16-17



GLAZBA:

Human – 21



FOTO MJESECA



Prelo mladih u Dukatu

KUŽIŠ ?!

List je besplatan

Osnivač:

NIU »Hrvatska riječ«

Nakladnik:

NIU »Hrvatska riječ«
Trg cara Jovana Nenada 15/II
24000 Subotica

Za nakladnika:

Ivan Karan

Urednik izdanja:

Davor Bašić Palković

Suradnici:

Ana Ivković, Ivan Kovač,
Ivana Rudić, Nevena Balažević,
Donna Diana Prčić,
Antonija Dević

Lektura:

Nikolaj Vasiljčuk

Korektura:

Mirko Kopunović

Tehnički prijelom:

Thomas Šujić, Jelena Ademi

Fotografije:

Antonija Sudarević, Vedran Jegić

E-mail:

kuzis07@gmail.com

Web:

www.hrvatskarijec.rs

Tisak:

»Rotografika« d.o.o. Subotica

List izlazi uz potporu
Tajništva za kulturu i javno
informiranje Autonomne
Pokrajine Vojvodine,
kao i uz povremenu potporu
Ministarstva kulture
Republike Srbije



Ana Ivković

Pitanje mjere

Sigurno smo se svi nekad našli u situaciji da pri upoznavanju neke osobe njeno ime odmah zaboravimo i onda se nađemo u neprilici kada joj se nakon nekoliko trenutaka treba obratiti. Neki kažu kako se tada više koncentriramo na to kako ćemo izgovoriti svoje ime i kakav ćemo dojam ostaviti nego na našeg sugovornika. Iako zvuči nelogično, vrlo je moguće. Vjerujem da bismo svi morali sebi priznati koliko energije ulažemo upravo u taj dojam koji ćemo na druge ostaviti. Često i nesvjesno, no svi jako pazimo na to kako ćemo izgledati u tuđim očima.

Koliko god ta naša sklonost ili potreba bila česta i normalna ljudska osobina, pitanje mjere i ovdje je ključno pitanje. Kao i kod svakog pretjerivanja, i ovdje pretjerivanjem dobivamo upravo ono što nismo željeli. Kada toliko držimo do sebe, ili točnije do slike koju želimo da drugi imaju o nama, dogodi se da se u tom neprestanom usklađivanju sebe prema toj savršenoj slici negdje naša prava osobnost izgubi. I baš tamo gdje se najviše govori o pravu na jedinstvenost i osobnu slobodu, često nastaju novi uzori koji opet traže svoje vjerne poklonike, nove kopije. Tada se lako odustaje od vlastitog ukusa, vlastitih stavova, pa i osjećaja. U takvim okolnostima nalijećemo na predstave i slike, ali ne možemo doprijeti do osobe. Ipak, još je gore ako od svih tih slika u čije se ramove pokušavamo umetnuti, izgubimo dodir i sa samima sobom. Dok kod drugih još možemo primijetiti kako se trude oko stvaranja slike koja je daleko od njih samih i možemo ih iskreno požaliti, svoj trud oko stvaranja savršene prezentacije sebe teško uočavamo. No, on nas ipak umara. Na kraju shvatimo kako se velik dio života vrti oko onoga što ustvari ne postoji i nije stvarno.

No, onda ako prepoznamo da prelazimo granicu stalnog prezentiranja sebe po tuđim mjerilima, priznajmo sebi svoju prijetvornost. Koliko god bilo teško suočiti se sa sobom, ako u glavi imamo mnogo savršenih slika utvrđenih normi koje nas proganjaju jer ih moramo ostvariti ako želimo biti prihvaćeni, to suočavanje oslobađa. Tako se jedino možemo vratiti sebi i u drugima susretati osobe, a ne njihove profile. Tako ćemo jedni druge moći pitati kako nam je prošao dan i stvarno biti spremni saslušati. Moći ćemo i iza osmijeha prepoznati brige i dati do znanja da smo tu za one koji nas budu trebali. Nećemo se toliko bojati pokazati svoje slabosti i svoju potrebu za tuđom pomoći. I pokraj svega, kad se ne budemo toliko obazirali na sami sebe i promociju svog zamišljenog ja, vidjet ćemo kako je svijet nastanjen mnogima koje dosad nismo pravo primjećivali. I onda ćemo se iznenaditi koliko je pravo bogatstvo oko nas, mnogo ljepše i potpunije od bilo kakvih umjetnih »savršenstava« kakvima smo znali težiti.

Zlatni grad ispunjen mladima

***Na susretu je sudjelovalo 23.000
mladih iz cijele Europe, među
kojima i stotinjak iz Srbije***

u Beč svratili u povratku, 2. siječnja, on je i dalje blistao svojim božićnim sjajem. Toga dana smo se stopili među tisuće turista koji su se divili ovoj staroj europskoj dami i poput ostalih, uživali u užurbanosti i shoppingu ulici Maria strasse, monumentalnosti Schonbrunn dvorca i ostalim čarima koje ovaj grad pruža. Posjetili smo i Karlove Vary, svjetski poznate toplice u blizini Praga.

Turistički obilazak

Iako je Prag prepun mjesta koja bi prema turističkim priručnicima trebalo obići, za nekoliko dana koliko smo boravili u njemu, bilo nam je nemoguće sve to ispuniti, ali ipak smo uspjeli vidjeti puno lijepih stvari. Počeo bih s Karlovim mostom, jednim od najvećih simbola ovoga grada, koji je sagrađen još u 14. stoljeću i spaja Stari grad s Malom stranom. Osim njega, preko rijeke Vltave je izgrađeno još 17 mostova koji spajaju njezine obale i povezuju dijelove Praga. Prizor koji daju ovi mostovi, rijeka i grad prekriven snijegom bio mi je i više nego inspirativan za fotografiranje. Posebno me se dojmio i praški srednjovjekovni astronomski sat ili Praški Orloj, postavljen 1410. godine, danas najstariji sat ovakve vrste u funkciji. Na svakih sat vremena može se posmatrati »ples apostola«, a kad

Zajednica iz Taizea unazad 37 godina priprema Europske susrete mladih u vrijeme dočeka Nove godine, a susreti se održavaju po većim europskim gradovima. Tako je ove godine, po drugi puta, Europski susret mladih održan u prijestolnici Češke Republike, Pragu. Sudionici susreta imali su organizirane zajedničke molitve i rad po skupinama, gdje su se razmatrale poruke kršćanstva u suvremenom kontekstu, a za doček Nove godine bilo je organizirano slavlje po župama u kojima su mladi bili smješteni.

Na susretu je sudjelovalo 23.000 mladih iz cijele Europe, među kojima i nas stotinjak iz Srbije. Tijekom susreta brat **Alois** najavio je u travnju mjesecu posjet

Moskvi, gdje će s nekoliko svoje braće i stotinjak mladih iz različitih europskih zemalja slaviti Isusovo uskrsnuće prema julijanskom kalendaru. Također, brat Alois je saopćio mladima u Pragu da će se sljedeći Europski susret održati u Španjolskoj, u Valenciji – gradu koji još nije bio domaćin takvog okupljanja.

Proputovanje

Kao i prijašnjih godina, naši organizatori potrudili su se da osim mjesta susreta – Praga, posjetimo i neke druge gradove koji su nam bili usput. Tako smo u proputovanju imali nekoliko sati u Krakowu i Bratislavi te cijeli dan za obilazak Beča. Iako smo



**Dejan Ivković, Luka Ivanković,
Boris Babičković i Dražen Dulić**

oni završe, na vrhu se pojavi trubač koji zasniva i izazove pljesak brojnih turista promatrača ove praške atrakcije. Posjet Zlatnom gradu nismo mogli okončati a da ne posjetimo i njegovu Zlatnu ulicu. Ova ulica je najpoznatija po Kafkinoj kući, koja je jako mala, kao i sve ostale kuće ili kućice te ulice. Navodno se zove zlatna po alkemičarima koji su tu živjeli i za cara pokušavali stvoriti kamen mudraca, eliksir mladosti ali i metal pretvoriti u zlato. Vidjeli smo i najveći dvorac na svijetu – Hradšćany i njegove zanimljive smjene stražara te naravno katedralu sv. Vida, nestvarnu gotičku građevinu



građenu gotovo šest stoljeća. Poznat kao Zlatni grad sa stotinu tornjeva, Prag me je oduševio svojom srednjovjekovnom, baroknom i renesansnom arhitekturom. Nakon petorodnevnog boravka u njemu, mogu samo reći da je opravdano šesti grad po

broju turista u Europi te da ću ga ponovno posjetiti, ali u neko drugo godišnje doba, kada ću moći ubaciti novčić u fontanu!

D. Dulić

HKC »BUNJEVAČKO KOLO« SUBOTICA

»Prelo mladih« u »Kolu«

U organizaciji mladih članova HKC-a »Bunjevačko kolo« 17. siječnja u renoviranom restoranu »Dukat« održano je »Prelo mladih«. Ova novopokrenuta manifestacija okupila je 270 mladih, koji su se zabavljali uz glazbu tamburaških sastava »Amajlija« i »Ruže«. »Zadovoljni smo odzivom mladih, budući da je ovo prvo prelo u našoj organizaciji«, kaže jedan od organizatora **Marin Piuković**. »Nadamo se i da su gosti zadovoljni. Zabava je trajala do pola tri izjutra, plesalo se, a tamburaši su svirali i zabavnu i narodnu glazbu. Planiramo ovo prelo organizirati i ubuduće te da ono vremenom preraste u tradicionalno okupljanje mladih«.

Zabavi je prethodila večera koja je bila služena u Velikoj dvorani Centra.

K. U.



Važnost našeg glasa shvaćamo tek kad nas ušutkaju



Živimo u malom svijetu, ograđeni zidovima koje mi sami postavljamo. Za sebe, ali i za druge. Oko nas vladaju velika pravila, zakoni, zabrane, sve ono čega se moramo pridržavati, ali i što se sve češće mijenja i još češće krši. I tu se zapitam mogu li išta reći tj. je li me itko pitao za mišljenje? I tako šutim iznova i iznova, a da nisam ni svjesna svoje tišine. U ovom svijetu, svaki pojedinac, predstavnik ogromnog dijela čovječanstva, jedan među sedam milijardi, ima slobodu. Kretanja – otići i ostaviti sve, ali opet se vratiti, jednostavno ići naprijed za svojim ciljem jer je na putu života jako opasno stajati i čekati da sunce grane. Slobodno misliti i govoriti. Mogućnost da izrazim svoje mišljenje naglas, a da se pritom ne moram pribijavati prijekog pogleda ili oštre kritike. Važno je da me se čuje, saslušaju. Da kažem najvrjednije riječi, da kažem »volim te« i da stalno to ponavljam. Vrijednost i sloboda je i običan pozdrav upućen prolazniku kao i pomoć beskućniku. Imamo pravo glasa, pravo izraziti želju i reći ono što nam je zaista potrebno. Ali, svaki čovjek na ovome svijetu će me na ovaj ili onaj način osuditi. Ušutkati. To je činjenica. Nečija presuda će se odnositi na mene, neuglednu mladu osobu pomalo dosadnih shvaćanja za moj previše mlad um. Ali

zar i to nije pravo glasa? Tko me zna i ima pravo suditi o meni? Tko je ovdje sudac? Gledajući tim očima, možemo vidjeti kako čovjek nije onakav kakvog ga je priroda stvorila. Čovjek je onakav kakvim ga drugi vide gledajući snagom svoga uma. I opet je to pravo jer svatko može posjedovati toliku snagu da procijeni nekoga, no može li zato stavljati zabrane? Htjeli mi to ili ne, drugi će o nama prosuđivati čak i ako nemaju činjenice, svjedoke ili dokaze. I tako će se suditi iz dana u dan. Hoćemo li šutjeti iz dana u dan? Moj glas nije jednoličan kao voda koja se adaptira u svakom sudu, moj glas ima nešto ozbiljno za reći. Ali, (uvijek to "ali"), naći će se netko da nas ušutka, da ne gubimo vrijeme, da smo ovakvi ili onakvi. Ja mlada, ti previše star, djevojka s krivim zubima, momak koji ne voli nogomet, baka sa štapom, djed s protezom. I svi koji su drugačiji, a opet toliko slični. Zašto nam oduzeti pravo glasa? Svatko od nas stvara ovaj svijet, svatko daje po jednu boju, jednu nit. I zašto bi onda bili glumci u nijemom filmu? Shvaća li netko ovdje tu važnost? Ovo više nije samo pitanje prava već i naše društvenosti, čovječnosti, sposobnosti da komuniciramo jedni s drugima, da se upoznajemo i stvaramo savršen mozaik. Jer svatko od nas je bitan i svačiji glas doprinosi. To je kap u moru

postojanja, ali zar i te kapi ne čine more? Želim reći, želim vikati ako je to moj glas. I plakati ako je i to moj glas. I neka svi otvore oči i neka svi čuju. Mi smo ljudi, nismo drvo koje nepomično stoji stoljećima, nismo bespomoćni psi koji mole za ono malo hrane što im je potrebno da prežive. Jednostavno smo samo živa svjesna bića. A glas je najveći i najvrjedniji dar koji smo dobili. Bilo bi šteta ne iskoristiti ga. A život, on može biti taman, surov, nemilosrdan, ali ne smijemo dopustiti da se zauvijek ugasi veselo sunce u našem danu. Svi smo skitnice i svatko od nas traga za nečim. U većini slučajeva nismo ni svjesni što zaista želimo. A nije svejedno. Trebamo shvatiti vrijednost onoga što želimo. Da, želim svoja prava. I zato, svatko tko je sanjar, neka sanja. Putnik koji ne zna otkuda je krenuo niti kamo se zaputio samo neka ide pravo. Jer problemi vrebaju putnike u mraku društva. A ja? Ja uljepšavam svaki dan svojim osmijehom. Poslije svega, mislim da je pitanje prava glasa jedno od najvažnijih u životu. Samo ja zaista znam što želim. Stoga, pozdravimo svaki izlazak sunca, svaku pahulju, cvijet i svakog čovjeka jednim veselim i radosnim usklikom! Jer nije najvažnije reći nešto, nego svojim glasom doprinijeti nečemu. Ne mora to biti revolucija – možemo samo jednostavno reći »lijepo je što postoji«.

**Katarina Skenderović, Gimnazija
»Svetozar Marković«, Subotica, 3.f**



FEMINIZAM U 2014.

FEMINIST

Borba za jednakost spolova

Sve više poznatih ličnosti iz svijeta popularne kulture u svojim javnim nastupima ustaje protiv diskriminacije žena

Nedavno završenu godinu 2014. svakako je obilježila riječ »feminizam«, kako u pop kulturi, tako i na općoj svjetskoj sceni dodjelom Nobelove nagrade za mir djevojčici **Malali Yousafzai**.

Borbu za jednakost započinje u siječnju pop pjevačica **Beyoncé Knowles-Carter**, kratkim esejom napisanim za »The Shiver Report«. Cilj eseja je buđenje svijesti građana. Pjevačica navodi kako jednakost ne može biti postignuta ukoliko oba spola ne odbace trenutačno stanje nejednakosti. Portal Time.com po izlasku ovog eseja piše kako on nije neko elokventno djelo današnjice, ali je svakako čin vrijedan poštovanja jer je Beyonce jedna od prvih popularnih žena koja se usuđuje imati izjave koje se mogu deklarirati kao feminističke. Pjesma »Flawless«, s novog albuma Beyonce, sadrži dio govora nigerijske književnice **Chimamande Ngozi Adichie** koji završava riječima: »Feminist: osoba koja se bori za ekonomsku, političku i društvenu jednakost spolova.« Beyonce je na dodjeli MTV nagrada nastupila ispred video zida koji je nosio poruku spomenute nigerijske autorice »Svi bismo trebali biti feministi.« Novinarka Telegrafa **Alice Vincent** piše kako je taj čin od akademskog načinio mainstream pokret, pojavu feminizma na sceni pop-kulture naziva savršenom olujom pop-kulture.

Razbijanje tabua

Na prošlogodišnjoj dodjeli nagrada američkog Nacionalnog odbora za recenziju filмова u New Yorku, **Meryl Streep**, žena s doista zadivljujućim ostvarenjima u filmskoj industriji, javno je prozvala seksističku, rasističku i anti-semitističku stranu **Walta Disneya**, te nazvala sebe i **Emmu Thompson** »fanatičnim feministicama«. Javno etiketiranje feministom nikada nije bilo popularno, dapače izazivalo je negodovanje kako u medijima, tako i u samoj javnosti. Zato je popularizacija pojma bila prijeka potreba. Na dodjeli Oscara glumica **Cate Blanchett**, koja je primila nagradu za najbolju žensku ulogu, prozvala je »one u industriji koji se još uvijek budalasto drže ideje da su ženski filmovi sa ženama u središnjim ulogama izuzeci«. Sedma je umjetnost definitivno najpopularniji oblik umjetnosti od samog nastanka čovječanstva. Filmska industrija svojim uradcima šalje milijune informacija i poruka godišnje, i bez obzira što smo u 21. stoljeću i dalje se vodi predrasudama i dozm seksizma.

UN-ova ambasadorica dobre volje

Glumica **Emma Watson**, u životima naše generacije pojavila se prvi puta kao pametna, vrijedna i uspješna vještica s Hogworts, proglašena je UN ambasadoricom dobre vo-

lje lipnja prošle godine. Uloga ambasadorice dobre volje je rad na ojačavanju položaja mladih žena u društvu. Ujedno, Watson će u idućih godinu dana biti glasnogovornica projekta HeforShe. HeforShe je organizacija pod okriljem UN-a koja se bori za jednakost spolova. Cilj je potaknuti ljude na promišljanje, te osvijestiti članove društva da nejednakost spolova nije ženski problem, nego je narušavanje temeljnih ljudskih prava. Kada govorimo o borbi za jednakost spolova, u samim počecima na predvodnici su bile žene, no ta se situacija na svu sreću mijenja, pa možemo primijetiti sve više muškaraca koji će ustati protiv diskriminacije žena.

Problem koji je očit u nejednakosti spolova je dijelom u različitom odgoju dječaka i djevojčica. Odgoj mora biti jednak. Oba spola moraju se boriti za jednakost, jer zašto bi vaše djevojke, ili jednog dana žene, zarađivale manje ukoliko rade jednak posao. Od samog nastanka feminizma do danas razvili su se mnogi pravci ovog akademskog pokreta, čak ni oni najradikalniji nisu ostavili ovakav trag na društvo. Popularna kultura je dokazala kako je pravo mjesto za borbu za ljudska prava i za širenje pravih ideja. Glumice, redateljice, pop pjevačice, komičarke, zastupnice u parlamentu, dramaturginje i njihove muške kolege postavili su feminizam u središte pozornosti i veliko im hvala na tome.

Ivana Rudić

VOJVOĐANI NA ZIMSKOJ ŠKOLI HRVATSKOGA FOLKLORA U CRIKVENICI

Prilika za nova znanja i prijateljstva

Nakon desetak dana u ovoj školi bogatiji su za mnoga saznanja, te je preporučuju svima koji su ljubitelji folklornih plesova i tradicijske glazbe, ističu naši sugovornici

Četvero mladih Hrvata iz Vojvodine sudjelovalo je na ovogodišnjoj Zimskoj školi hrvatskoga folklora, koja je održana u Crikvenici od 3. do 12. siječnja. To su: **Maja Andrašić** iz Sonte i **Anita Žanić** iz Golubinaca (skupina ples), te **Augustin Žigmanov** (skupina tradicijska glazbala) i **Davorin Horvacki** (skupina tambura) iz Subotice. Nije to loš način da kreativno provedete zimske ferije.

Školu u organizaciji Hrvatske matice iseljenika ove je godine polazilo oko stotinu sudionika iz više zemalja svijeta. Polaznici su imali prilike od strane eminentnih predavača upoznati plesove, nošnje, pjesme i glazbala hrvatskoga jadranskoga područja, točnije plesove otoka Krka, Cresa, Raba, Paga, Silbe, Splita, Trogira, Kaštela, Čiova, Makarskog primorja, otoka Šolte, Brača i Hvara, Korčule, Mljeta i Lastova, poluotoka Pelješca, Dubrovačkog primorja, Konavala, Župe dubrovačke, Rijeke dubrovačke, doline Neretve, Dubrovačke kontradance, te plesove Šibenskoga uzmorja i otoka. Od plesova Hrvata koji žive u susjednim zemljama, a koji pripadaju jadranskome području, podučavat će se plesovi južne Hercegovine i plesovi Hrvata Boke kotorske.

Ova škola je namijenjena obrazovanju voditelja i članova folklornih i tamburaških skupina. Kako su se naši proveli, što su novo naučili, te što im se najviše svidjelo - saznat ćete od njih samih.



Maja

Maja Andrašić iz Sonte je sudjelovala u skupini za ples. »Prvi sam puta bila na ovoj školi. Bilo je zanimljivo, ali i pomalo naporno, jer se puno radilo, sedam sati dnevno. Ali prije svega je bilo jako lijepo. Plesovi jadranskog područja su interesantni, koraci nisu teški. Za sedam dana škole naučili smo desetak plesova. Sa mnom je iz Vojvodine također bila i Anita Žanić. Imala sam ranije plesačko iskustvo u domeni folklora iz sončanske KPZH »Šokadije«. Najdraži mi je ples s otoka Lastova koji je laganiji i pleše se u krugu. Na završnoj priredbi nastupila sam u skupini koja je

izvela plesova sa Šolte i Konavla. U školi smo saznali puno i o samim nošnjama. Od nošnji najljepša mi je ona s otoka Šolte. Imali smo također i dva predavanja vezana za pjevanje, gdje smo učili pjesme, a najviše mi se svidjela narodna pjesma koja nosi naslov 'A što ti misliš varati mene'. U skupini za ples bilo nas je blizu stotinu. Najviše sam se družila s curama iz Varaždina. Preporučujem ovu školu svima koji vole folklor i druženje. Pohvalila bih i zbilja dobre predavače«, priča Maja.

Davorin Horvacki iz Subotice sudjelovao je u skupini tambure. »Sudjelovao sam u skupini tambure, gdje smo kao orkestar pratili folklornu grupu. Svaki dan smo imali po dvije probe i učili smo



Davorin (prvi s desna)

razne stvari vezane za tradiciju jadranskog područja. Bilo je puno lijepih plesova, ali meni je najljepši bio trogirski ples, također i njihova nošnja. Zimsku školu folklora bih preporučio svima zato što je to jedno nevjerojatno iskustvo u kojemu se stekne novo znanje«, kaže on.

Augustin Žigmanov iz Subotice sudjelovao je u skupini tradicijskih glazbala. »Ove godine po prvi put sam bio polaznik Zimske škole folklora u Crikvenici. Bio sam u sekciji gdje sam naučio svirati dva glazbala – gajde i dvojnice. U tradicionalna glazbala spadaju:



Augustin (treći s desna)

gajde, dude, lijerica, samica, slušklinja, dvojnice, trojnice i mnoga druga. Gajde same po sebi nisu teške za naučiti, ali ima nekoliko tema i prijelaza koji nisu baš laki. Od svih glazbala koje sam

imao priliku čuti na seminaru najveći dojam na mene su ostavile dude i tambura samica. Dio vremena posvetili smo i izrađivanju diplica od trske. Cijeli dan bio je popunjen aktivnostima. Od plesova jedan od ljepših bio mi je ples s otoka Krka, kao i njihova nošnja. Ova škola mi je pružila mnogo prilika, prijatelja, znanja, a posebice je preporučujem ostalim ljubiteljima folklor, tradicijske glazbe, kao i tamburašima, jer je to jedno veliko iskustvo gdje se stekne mnogo znanja», navodi Augustin.

Ukoliko su vas iskustva naših sugovornika zaintrigirala, slobodno se oprobajte i vi. Naime, škola se organizira svake godine, a podrobije informacije o njoj, kao i o drugim sličnim projektima Hrvatske matice iseljenika, možete pronaći na njezinim službenim internetskim stranicama: www.matis.hr.

Antonija Dević

NAGRADA ZA MORSKO IZDANJE EXIT AVANTURE

Sea Dance – najbolji europski festival do 40.000 posjetitelja dnevno!

Na ovogodišnjoj dodjeli Europskih festivalskih nagrada za 2014. godinu, morsko izdanje EXIT Avanture, Sea Dance u Budvi, proglašen je za najbolji europski festival u kategoriji do 40.000 posjetitelja po danu, priopćio je PR tim ove manifestacije. Za festivalske »Oskare« glasovalo je rekordnih 1,2 milijuna festivalskih fanova, koji su zajedno s novinarima i ekspertima iz glazbene industrije sinoć na ceremoniji u nizozemskom gradu Groningenu proglasili pobjednike u 12 glavnih i tri specijalne kategorije. U izboru za glavnu nagradu u kategoriji preko 40.000 posjetitelja dnevno, prošlogodišnji pobjednik EXIT festival našao se među prva tri u Europi! U konkurenciji više od 400 europskih glazbenih festivala, te 12 finalista iz devet zemalja, EXIT je iza sebe ostavio i favorite kao što su njemački Rock am Ring ili danski Roskilde.

Nagrada je uručena direktoru EXIT-a i osnivaču Sea Dance festivala **Dušanu Kovačeviću**, koji je tom prigodom zahvalio svima koji su svoje glasove poslali na Petrovaradin i Jaz: »Poslije nagrade za EXIT u 2014. primiti ovakvo priznanje za Sea Dance ove godine znak je da je koncept EXIT Avanture odlično primljen od strane publi-



ke iz cijelog svijeta. U pitanju je jedinstven koncept na svjetskom festivalskom tržištu s dvama festivalima u okviru jedne velike Avanture. Postignut je povijesni uspjeh, jer se prvi put dogodilo da debitantsko izdanje jednog festivala osvoji ovako značajnu nagradu. Nova je nagrada još jedna podrška naporima EXIT tima da poveže regiju, te da Srbija i cijeli Balkan prepoznaju kreativne industrije i turizam kao istinske šanse za njihov razvoj i ekonomski rast.«

Prošle godine, EXIT i Sea Dance festival

imali su 260.000 posjetitelja iz više od 50 zemalja svijeta, a ove godine, zahvaljujući novim partnerstvima u Europi, očekuje se porast inozemnih gostiju. Manifestacija »European Festival Awards« dio je programa velike europske konferencije Eurosonic Noorderslag, koju svake godine posjeti preko 3200 delegata i predstavnika 400 festivala iz Europe, uz nastupe stotina budućih glazbenih zvijezda.

K. U.

RAZGLEDNICA IZ AMERIKE

Teslina bista u New Yorkeru



Posljednje godine života slavni je znanstvenik proveo hraneći njujorške golubove, a živio je uglavnom od, paradoksalno, godišnjeg honorara iz domovine

Godina 2015. u New Yorku je počela, kad je riječ o temama koje nas vezuju za zavičaj, otkrivanjem biste Nikole Tesle u hotelu New Yorker na Manhattanu. Bista je otkrivena u subotu, 10. siječnja, u hotelu u kojem je veliki znanstvenik, najveći s naših prostora i jedan od najvećih u svijetu, živio posljednjih 10 godina života. Uz svečanost otkrivanja biste, kojoj smo svjedočili, održana je i Tesla konferencija, na kojoj je i službeno inicirana ideja da izučavanje djela velikog znanstvenika uđe u školski program SAD-a.

Bista je rad akademskog slikara i kipara **Bojana Mikulića** iz Banja Luke, a postavljena je u središnjem predvorju hotela New Yorker, koji se nalazi na uglu 8. avenije i 35. ulice. Nikola Tesla je u ovom hotelu, u sobi na 33. katu, živio od 1933. do smrti 7. siječnja 1943. godine. Ta je soba do nedavno bila u redovitoj ponudi za goste i odsjedanje u njoj menadžmet hotela je nudio kao posebnu čast.

Zadužio čovječanstvo

Nikola Tesla je bio znanstvenik i inovator svjetskih razmjera, a područja njegova dugogodišnjeg rada bili su elektrotehnika i radiotehnika. Njegova su istraživanja otvorila nove vidike znanosti i omogućila da čovječanstvo sa svojim dostignućima izgleda ovako kako danas izgleda.

Rođen je u ličkom mjestu Smiljan 1856. godine, od oca **Milutina**, pravoslavnog svećenika, i majke **Georgine Mandić**. Ove dvije činjenice – mjesto rođenja i nacionalno podrijetlo – oduvijek su bile zanimljive balkanskim politikantima svih boja, za njihove kontroverzije iznad kojih se Tesla oduvijek dostojanstveno izdizao. Naime, mnogima je i danas važnije je li Nikola Tesla bio srpski ili hrvatski znanstvenik, a da pritom o njegovu radu i djelu ne znaju ništa. Na te je politikantske provokacije Tesla navodno odgovarao riječima: »Ja sam Srbin, moja domovina je Hrvatska«, no iako bi to bilo potpuno tipično za ovog čovjeka velike inteligencije i vrsnih ljudskih osobina, nema pouzdanih dokaza da je spomenutu rečenicu doista i izgovorio.

Američke godine

Visoko obrazovanje stjecao je na sveučilištima u Grazu i Pragu, a nakon studija radio je u Budimpešti i Parizu. U SAD odlazi već u zreloj dobi, s 38 godina, i postaje američkim državljaninom. Legenda kaže kako je u New York stigao s 4 centa u džepu. Nije imao puno više novca ni kad je umro, ali je sve ono što je u međuvremenu uradio uistinu grandiozno.

U New Yorku ga je, na preporuku, zaposlio tada već čuveni **Thomas Alva Edison**, no njih se dvojica nisu mogla složiti oko načina rada i ubrzo su se razili. Tesla osniva vlastitu tvrtku Tesla Electric Light & Manufacturing, a 1888. tvrtka Westinghouse Electric Company iz Pittsburga kupuje prava na njegov patent višefaznog sustava naizmjenično pokretanog dinama, transformatora i motora. Uskoro Tesla osniva i vlastiti laboratorij u New Yorku, gdje radi do smrti. U to je vrijeme izumio elektro-magnetski motor, koji će biti temelj svih strojeva koji se pokreću izmjeničnom strujom. Paralelno radi i na brojnim drugim izumima, kao što su visokofrekventni elektricitet, sjenogaf, svjetiljka s karbonskim tasterom i različitim tipovima svjetla, te indukcijski navoj koji se najčešće koristi u radio tehnologiji. Godine 1896. povjerena mu je izrada konstrukcije pogona hidrocentrale na Nijagarinim slapovima, a usporedo radi i na novim izumima: bežičnom prijenosu električne energije i radijskom upravljanju letjelicama. Osmišljava i preteče radara, iskorištavanje solarne energije, radio komunikaciju s drugim planetima itd.

Neuspješan u financijama

Njegovo vjerojatno najveće otkriće su stacionarni valovi, pomoću kojih je dokazao kako Zemlja može poslužiti kao vodič i može reagirati kao glazbena vilica na električne vibracije na određenoj frekvenciji. Na taj je način upalio 200 žarulja koje nisu bile povezane žicom, na udaljenosti od 40 kilometara, a koje su svaka pojedinačno osvijetljavale krug od 41 metra oko sebe.

Godine 1900. započeo je konstrukciju tornja koji bi bežičnim putem odašiljao signale. Pomoću tog tornja želio je osigurati slanje slika, poruka, vremenskih prognoza i burzovnih izvještaja bežičnim putem. Projekt je napušten iz bizarnih razloga: zbog financijskih problema i problema s radnom snagom. To je bio najveći Teslin poraz. Zbog nedostatka novca njegove su ideje ostale u bilježnicama koje se još uvijek proučavaju. Odlikovan je 1917. godine Edisonovom medaljom, najvećim odlikovanjem Američkog instituta elektroinženjera. Enciklopedija Britannica svrstala ga je među 10 najvažnijih ljudi u svjetskoj povijesti.

Koliko god uspješan u znanosti, toliko je neuspješan i nespretn bio u financijama. Pratio ga je glas samotnjaka i ekscentrika. Od svojih fantastičnih izuma ništa nije zaradio. Godine 1912. odbio je primiti Nobelovu nagradu iz fizike, jer je tvrdio da njegov suprimatelj Thomas Alva Edison nije pravi znanstvenik. Posljednje godine života proveo je hraneći njujorške golubove, a živio je uglavnom od, paradoksalno, godišnjeg honorara iz domovine.

Tomislav Perušić

DNEVNIK JEDNE STUDENTICE

BOLOGNA



Bolonjski proces počinje donošenjem Bolonjske deklaracije u rujnu 1999. na sastanku ministara 29 europskih zemalja. Cilj je tog procesa povećati konkurentnost i kvalitetu europskog visokog obrazovanja

»Od kolijevke pa do groba, najljepše je đачko doba.« Još od osnovne škole imali smo običaj pisati poznatu rečenicu u spomenare koje bi čitali naši prijatelji iz klupa. Kad smo krenuli u srednju školu, govorili su nam kako je ipak najljepše razdoblje u toj tinejdžerskoj dobi, a sad, kad smo na fakultetu, kažu da se studentski dani najviše pamte. No, svako od tih razdoblja, osim što nose iskustva, uče nas, koliko u pogledu edukacije toliko i životnih lekcija, da je vrijeme školovanja zapravo jedan cijeli period »đачkog doba« koji ćemo pamtit. Ipak, promjene u obrazovanju su uzele maha u proteklom periodu, kako u uvođenju državnih matura, tako i u bolonjskom sustavu kod studiranja. Više ne mogu postojati vječiti studenti koji studiraju i u zreloj dobi. Bolonjski proces to ne dozvoljava, daleko je drukčiji pristup radu u novijoj povijesti.

Konkurentnost i kvaliteta

Prema definiciji, pojam Bolonjski proces podrazumijeva reformu visokog obrazovanja u kojoj danas sudjeluje 46 europskih zemalja. Cilj je tog procesa povećati konkurentnost i kvalitetu europskog visokog obrazovanja u odnosu na ostale razvijene

zemlje. To se želi postići stvaranjem jedinstvenog europskog visokoobrazovnog prostora (European Higher Education Area – EHEA). Bolonjski proces počinje donošenjem Bolonjske deklaracije u rujnu 1999. u Bologni na sastanku ministara 29 europskih zemalja. Tim je povodom objavljena Bolonjska deklaracija, koja postavlja temeljne ciljeve Bolonjskoga procesa. Ciljevi Bolonjske deklaracije jesu: usvajanje sustava lako prepoznatljivih i usporedivih stupnjeva; usvajanje sustava obrazovanja podijeljenog u dva ciklusa; uvođenje ECTS bodovnog sustava; promicanje mobilnosti studenata i nastavnika; povećanje kvalitete visokog obrazovanja i promicanje europske dimenzije u visokom obrazovanju, navodi se na internetskim stranicama Zagrebačkog sveučilišta.

Reforme

Uvođenjem reformi, studenti su podijeljena mišljenja. Neki su zadovoljni jer imaju priliku naučiti veliku cjelinu, ali dio po dio. Jedan kolokvij obuhvaća pola knjige, a drugi isto toliko. No, studenti nisu zadovoljni jer po tom sustavu moraju dolaziti na većinu predavanja kako bi dobili potpis profesora iz određenog predmeta. Prije je

bilo »lakše« jer nije bilo toliko predavanja i seminara na koje moraš dolaziti, već bi obišao fakultet kako bi proširio svoje znanje i ako bi imao bilo kakvih pitanja vezanih uz literaturu. Imao si određeni period do ispita i rasporedio si ga kako želiš. Sad, kad je Bolonjski sustav na snazi, moraš se pojavljivati kako bi te evidentirali i nemaš razmak između kolokvija i ispita. Od tebe se očekuje usvajanje znanja na kolegijima, a doma da samo ponoviš što stigneš. Većina studenata mora raditi preko studentskog ugovora kako bi isplatili svoje školovanje u drugom gradu i ovaj bolonjski sustav im utoliko ne pomaže zbog toga što su većina predavanja neravnomjerno raspoređena. To je pogotovo slučaj kod fakulteta koji imaju veliki broj izbornih predmeta, pa se ponekad dogodi da jedan dan imaš predavanja ujutro, pa pauze i ponovno popodne seminare sve do navečer.

Bilo kako bilo, do neke veće promjene ili reforme u sustavu neće uskoro doći, na studentima je samo da se prilagode. Podijeljeni su stavovi, ali što je sigurno, promijenio se sustav ili ne, svakom se studentu preporučuje nabaviti potrebne knjige i učiti!

Donna Diana Prčić



KUŽIŠ ?!

Jessie J

NAJBOLJI ALBUMI POPULARNE GLAZBE: JAMES BROWN – »LIVE AT THE APOLLO« (1963.)

Soul brat broj jedan



Train«. Publika u transu vrišti. Razlog zbog kojega je Nathan osjećao potrebu presnimiti pljesak na izvornomu izdanju nikomu nije jasan do dana današnjeg.

»Live At The Apollo« bio je fenomen, dospio je do drugoga mjesta Billboardove liste albuma, a dvije godine kasnije Brown je već odustao i od soula i od funka i krenuo sakupljati najveću kolekciju glazbenih nadimaka.

Robert Tilly

Nadimak »najvredniji čovjek show businessa« pristajao je **Jamesu Brownu** isto kao onaj »soul brat broj jedan« ili njegova legendarna odjeća za nastupe. Brown nije bio samo velikan soula, već i rhytm & bluesa i istinski začetnik funka i djed suvremenijih žanrova kao što su hip-hop i rap. Njegovi rani hitovi bili su određeni njegovim mamutskim i napornim turnejama: do godine 1962. Brown je imao preko tri stotine nastupa godišnje(!). Pošto je zamijetio kako silno oduševljenje i sveopći pozor izazivaju njegovi nastupi »uživo«, ravnatelju nakladničke tvrtke za koju je pjevao **Sydu Nathanu** spomenuo je zamisao o snimanju živa albuma. Kada ga je isti odbio, Brown odlučuje osobno financirati album, te troši 5.700 dolara na snimanje nastupa u kulturnoj dvorani »Apollo«, kazalištu u Harlemu, u srpnju 1962. godine. Nathan nevoljko objavljuje album, a Brownu se vraćaju svi uloženi dolari i povrh toga i dodatna zarada.

Tu se nije moglo niti smjelo zabušavati: Brown i njegov urednik **Lewis Hamlin** uvježbali su band do savršenstva – osmeročlana snažna puhačka sekcija skoro nije imala vremena doći do daha. Oni praše kroz četiri hita za tren oka, a potom prelaze na fenomenalni slow-dance natopljen crkvenim gospelom »Lost Someone«. U trenutku kada se čini da pjesma klizi prema eksplozivnu vrhuncu, Brown zaurla kako samo on to zna, i krene pjevati »medley« devet hitova, a potom prepušta scenu grmećoj numeri »Night



SUPERMAN

ANTUN LUČIĆ, MINEROLOG I PODUZETNIK

Otac američkih naftnih polja



Antun Lučić (Split, 9.9.1855. - Washington, SAD, 2.9.1921.) bio je istraživač nafte, mineralog koji je najzaslužniji za pokretanje proizvodnje nafte u državi Teksas u Sjedinjenim Američkim Državama, u mjestu Spindletop kraj Beaumonta. Amerikanizirao je svoje ime u **Anthony Francis Lucas** po ocu Franji.

Antun se rodio u obitelji kapetana **Franje Lučića** s otoka Hvara. S 20 godina završio je Politehničku visoku školu u Grazu, istu koju je prije njega završio i **Nikola Tesla**, te je postao inženjer strojarstva. Nakon toga se prijavio se u Austro-ugarsku mornaricu i postao mornarički časnik.

Godine 1879. otišao je u SAD u posjet ujaku i nije se više vratio u mornaričku službu. Godine 1885. primio je američko državljanstvo u državi Virginia. Oženio je **Caroline Weed Fitzgerald**, te je dobio sina **Anthonyja Fitzgeralda Lucasa** i preselili su se u Washington 1887. godine, gdje je Antun dobio posao u šumarstvu. Zatim je napredovao te je otišao u Colorado i Louisianu kao stručnjak za zlato i sol, jer se zainteresirao za

rudarstvo. Godine 1893. Antun je počeo raditi na eksploataciji soli u Louisiani za kompaniju »Petite Anse«.

Udubio se u mineralogiju i rudarstvo, te je počeo tražiti naftu po svojim geološkim idejama. Iako se drugi nisu slagali s njegovim teorijama, počeo je tragati za naftom vodeći se svojim zaključcima.

Godine 1896. iskustveno je istraživao vezu između pojavljivanja soli i sumpora, te nafte.

Godine 1899. potpisuje ugovor za bušenje nafte i unajmljuje parcelu u Beaumontu u Texasu. Vjerovao je da Spindletop Hill sadrži velike zalihe nafte. Bušenje započeto sljedeće godine bilo je jako teško. No, bio je uporan u rotacijskom hidrauličnom bušenju s isplakom koje je prvi primijenio. Na dubini od 60 metara naišli su na pijesak. Bušilica je propala na dubinu od oko 275 metara. Zatražio je pomoć od giganta **Johna Rockfeller**a iz Standard Oila, koji mu je pomogao tek kada su njegovi suradnici postali partneri u projektu. Radovi su nastavljeni i prvo je eruptirao prirodni zemni plin. Zatim je nafta erumpirala na polju u Spindletopu s dubine od 370 m ujutro u 10,30 sati, 10. siječnja 1901. godine. Stup eruptirajuće nafte bio je visok 60 metara. To je trajalo 9 dana dok je Lučić nije uspio zaustaviti svojim uređajem. Bušotina nazvana »Lucas Gusher« ili »Lucas Spindletop Gusher« proizvodila je 100.000 barela dnevno. Erupciju je pratilo oko 50.000 ljudi. Populacija Beaumonta je u godinu dana narasla s 8 na 60 tisuća stanovnika. Godine 1902. bilo je 285 bušotina na Spindletop Hillu i preko 600 kompanija se uključilo u eksploataciju. Antun je posjedovao samo djelić vlasništva, te je do konca 1901. i napustio svoju kompaniju. Kao posljedica ovih eksploatacija, SAD su pretekle Rusiju po proizvodnji nafte.

Svijet fosilnih goriva je revolucionariziran, kao i gospodarstvo južnog Texasa. Počeli su se razvijati automobili, a Houston je postao središte nacionalne naftne industrije. Nafta je počela istiskivati ugljen iz uporabe. Mornarica je prešla na naftu, kao i željeznica.

Antun Lučić se stoga smatra utemeljiteljem suvremenog bušenja. Kasnije je radio kao savjetnik za bušenje nafte u SAD-u, Rumunjskoj, Rusiji, Meksiku, Alžiru, te je bio uspješan biznismen.

Postavio je teoriju nakupljanja nafte u zamkama na rubovima solnih doma. Njegovi pronalasci su: preventori, geokemijska prospekcija, prilagođavanje glinene isplake, komorno otkopavanje solnih ležišta. Njegov pronalazak uređaja za regulaciju cijevi nazvan je »Božićno drvo«.

Bio je doživotni predsjednik Američkog komiteta za naftu i plin. Uvršten je među 200 najzaslužnijih Amerikanaca. Američki institut za rudarstvo i metalurgiju godine 1936. utemeljio je priznanje »Medalja A. Lucasa«. Otvoren mu je muzej, a na mjestu bušenja je podignut osamnaestmetarski granitni obelisk na kojem piše: »Na ovom mjestu je desetog dana dvadesetog stoljeća počela nova era civilizacije«. Jedna ulica i škola u Beaumontu nose Lučićevo ime. Godine 1943. njegov sin je sa suprugom utemeljio humanitarnu zakladu po svom ocu.

N. Perušić



EMANUEL RADAK, PODUZETNIK I VLASNIK BRANDA »MANTRA«

KADA POSAO POSTANE ZABAVA!

Emanuel Radak iz Subotice mladi je poduzetnik koji je uspio svoj hobi pretvoriti u posao. Naime, on je 2005. pokrenuo brand »Mantra« (itsmantra.com) u okviru kojega se bavi dizajnom i proizvodnjom garderobe i sličnih akcesorija. Da je riječ o proizvodima vrhunske kvalitete i dobrom konceptu potvrđuje prva nagrada za »Mantru« u okviru globalnog natjecanja »MapYour Business«, kao i uspjeh na natjecanju za najbolju poslovnu ideju »Tvoj biznis, tvoja priča«.

KUŽIŠ?!: Kako je i kada brand »Mantra« nastao?

»Mantra« je nastala 2005. godine unutar svijeta ekstremnih sportova. Budući da sam se tada bavio ekstremnim sportovima, ta kultura, svijet i ljudi su mi bili svakičija. Prije »Mantre« sam se također bavio garderobom, ali više kao hobi. U jednom momentu htio sam napraviti nešto više, a da pri tome ipak ostanem u svijetu ekstremnih sportova. Tako sam odlučio napraviti odjevni brand. Sve je počelo kao hobi, koji je prerastao u posao.

KUŽIŠ?!: Koji se artikli nalaze u vašoj ponudi?

»Mantra« od prije godinu dana ima svoju šivaonu, tako da sami pravimo svoje proizvode. Trenutačno šijemo dukserice, trenirke, majice kratkih rukava, sitan akcesorij... Upravo se u ovom momentu šije prva ženska kolekcija i uskoro izlazi u prodaju. Nadam se da ću do kraja godine u svoj program ubaciti i jakne i hlače.

KUŽIŠ?!: Koliko ti je poduzetnička klima u Srbiji pomogla/otežala razvijanje biznisa?

Odrastajući u jednom čudnom vremenu, shvatiš da se za neke stvari moraš boriti sam, jer ti nitko neće pomoći. Ako želiš uspjeti u nečemu, moraš se potruditi. Bar je tako kod nas. Sreća je da postoje zaklade i nevladine udruge koje rade na razvoju poduzetničke klime, te su one prepoznale kvalitetu »Mantre« i onoga što sam hito postići.

KUŽIŠ?!: Koje su bile najveće prepreke pri »podizanju branda na noge«?

Uh, previše ih je bilo! Taman kad pomisliš da sve znaš i da si sve naučio, shvatiš da, zapravo, ne znaš ništa. I tako u krug! Kada pogledam unatrag, neke stvari za koje sam mislio da su nepremostive, sada

»Mantra« od prije godinu dana ima svoju šivaonu, tako da sami pravimo svoje proizvode. Trenutačno šijemo dukserice, trenirke, majice kratkih rukava, sitan akcesorij...



su samo sitnica. Mislim da je to sasvim normalno. Dok odrastaš, uvijek misliš da si najpametniji, a kad se osvrneš pet do deset godina unatrag, shvatiš koliko toga nisi znao. Tako je i u poslu.

KUŽIŠ?!: Uživao li u svom poslu?

Da, uživam! Proces stvaranja novog proizvoda je, definitivno, najzanimljiviji. Taman kad završiš jedan, kreneš praviti novi i tako ukруг! Svaki put nešto novo i

KUŽIŠ?!: Kako je brand dobio naziv? Zašto »Mantra«?

Kada je nastajala »Mantra«, nekoliko je naziva bilo u izboru. Stjecajem okolnosti, a možda i nekom čudnom igrom slučaja, uzeo sam naziv »Mantra«, a da nisam ni znao pravo značenje riječi. Za mene, »Mantra« je riječ koja se ponavlja svakodnevno, koja vas vodi kroz život, ohrabruje, tjera na promjenu... I tako svaki dan donosi novu mantru, novu odluku. Tako je i s garderobom. Svaki dan neka nova stvar, neka nova poruka, neki novi stav!



zanimljivo. Kvaliteta materijala od kojih se rade »Mantra« proizvodi mi je jako bitna, te uživam i u tom dijelu posla. Volim birati materijale, eksperimentirati s krojevima, sastavljati novi model... Volim vidjeti kako se proizvod realizira u svim svojim fazama. Od početka do kraja.

KUŽIŠ?!: Smatraš li da je važno voljeti posao kojim se baviš?

Da! Nažalost, živimo u vremenu u kojem su ljudi okupirani nametnutim svakodnevnim obvezama. Ne uspijevaju se izvući iz toga i uživati u životu. Ne bave se onim čime bi trebali, tj. onim što vole. Kada uspiješ prijeći tu granicu i počneš se baviti stvarima koje ti gode, sam posao postaje zabava.

Nevena Balažević



Gdje nestaje masnoća kada mršavimo?



Novo istraživanje pokazuje da većina stručnjaka za zdravlje zapravo ne zna što se dogodi s masnoćom kad je »izgubimo«. Ovo istraživanje proveo je tim s UNSW Science u Sydneyju i točno je izračunao što se događa s masnoćom kad smanjimo kilograme, te otkrio da su vodeće teorije o toj temi pogrešne – ne pretvaramo tu izgubljenu masu u toplinu ili energiju, već ju »izdišemo«. Rezultati objavljeni u časopisu British Medical Journal otkrivaju da se 10 kg masti pretvori u 8,4 kilograma ugljičnog dioksida kojeg izdišemo i u 1,6 kilogram vode koju lučimo kroz mokraću, suze, znoj i druge tjelesne tekućine.

Istražujući ovo pitanje, fizičar **Ruben Meerman** je ponudio suradnju **Andrewu Brownu**, voditelju UNSW Smjera za biotehnologiju i biomolekularne znanosti, te su počeli izračunavati biomolekularne reakcije koje uzrokuju gubitak težine. Dobivamo na težini kad se uneseni ugljikohidrati i proteini pretvo-

re u trigliceride (spojewe sastavljene od ugljika, vodika i kisika) i takvi se pohrane u lipidne kapljice unutar stanica masnoće. Kako bi izgubili na težini, potrebno je prekinuti te trigliceride i doći do njihovog ugljika. Rezultati su pokazali da se treba udahnuti 29 kilograma kisika (te negdje usput sagorjeti 94.000 kalorija) kako bi se izgubilo 10 kilograma težine. Ta reakcija proizvede 28 kilograma ugljičnog dioksida i 11 kilograma vode. Naša istraživanja pokazuju da su pluća glavni organ za mršavljenje, objašnjava tim. No, nažalost, ne znači da ćemo jednostavno dubokim disanjem izgubiti na težini – svejedno moramo vježbati kako bi otključali ugljik i slomili molekulu masti. »Možete disati samo određeni broj puta dnevno; na dan odmora udišete otprilike 12 puta u minuti, što znači da taj dan udišete 17.280 puta i dnevno gubite 10 miligrama ugljika dišući«, objašnjava Meerman. »Prema tome, postoji granica koliko težine možete izgubiti dnevno, bez vježbanja«, objavio je portal znanost.geek.hr.



Britanska tvrtka »Reaction Engines« radi na kreiranju zrakoplova Skylon. Njihov novi sustav motora omogućit će putnicima da otputuju bilo gdje na svijetu i stignu tamo za najviše četiri sata. Da, to znači da u tom vremenu stignete, primjerice, od New Yorka do Hong Konga ili od Londona do Sydneyja.

Novi sustav na kojemu tvrtka radi zove se SABRE, a iza tog imena zapravo se krije mlazni motor koji također koriste i rakete. »U komercijalnom zrakoplovu ovakav motor mogao bi bez problema 300 putnika prevesti diljem svijeta pet puta brže od brzine zvuka«, rekao je glavni inženjer **Alan Bond**.

Prema Bondovu objašnjenju, jedina doista jedinstvena stvar u vezi tog motora posebno je osmišljen uređaj za hlađenje postavljen na taj motor.

Ako tvrtka Reaction Engines bude uspješna u razvoju svoje nove letjelice Skylon, motor SABRE mogao bi označiti pravu revoluciju u komercijalnom zrakoplovstvu. Sudeći prema uspješnosti dosadašnjih testova, ne bismo trebali predugo čekati da Skylon konačno poleti. Zapravo, prvi se ispitni letovi planiraju za 2019. godinu.

Također, tvrtka istražuje i mogućnost korištenja iste letjelice za putovanje u svemir. Predviđa se da će svaki putnik za takvo putovanje morati izdvojiti 435.000 dolara, no cijena će vjerojatno vremenom drastično pasti, piše portal znanost.geek.hr.

FACEBOOK će eliminirati lažne vijesti

Iz Facebooka je objavljeno da će u algoritam koji odlučuje koje objave prikazati korisnicima na News Feedu dodati još jednu mogućnost. Naime, zbog poplave velikog broja lažnih (»hoax«) objava i vijesti korisnici će od sada imati mogućnost označiti objave kao lažne ili namjerno zavaravajuće. One vijesti koje na ovaj način označi veći broj korisnika značajno će se rjeđe prikazivati drugim korisnicima.

facebook

Namjera je da se ovime smanji distribucija beskorisnog sadržaja koji zavarava čitatelje lažnim istraživanjima i izmišljenim vijestima. Ipak, iz Facebooka kažu da ljubitelji satiričnih portala ne moraju strahovati za svoje omiljeno štivo – The Onion, News Bar i slični i dalje će ostati na »bijeloj listi« za objavu jer algoritam neće uklanjati humoristične objave i one koje su jasno obilježene kao satira, objavio je bug.hr.

STICK pretvara televizore u RAČUNALA

Intelov novi Compute Stick svaki TV ili monitor s HDMI priključkom pretvara u funkcionalno računalo s Windows 8.1 ili Linuxom.

Na tržištu postoje razni proizvodi poput Roku, Fire TV Stick ili Chromecast koji pretvaraju svaki TV u media player, no što kada biste htjeli pretvoriti TV u računalo sa Windows 8.1 ili Linuxom? To je upravo ono što Intelov Compute Stick nudi za 149 dolara s Windows 8.1, odnosno za 89 dolara s Ubuntu Linuxom.

Bacimo se sada na ono najvažnije – specifikacije. Windows 8.1 verzija sadrži 2 GB RAM memorije i 32 GB prostora za pohranu podataka, dok Ubuntu Linux verzija sadrži tek 1 GB RAM memorije te 8 GB prostora za pohranu. Razumljivo je da Linux verzija sadrži manje RAM-a, ali 8 GB prostora nekima nije dovoljno – sva sreća da ovaj uređaj ima i utor za MicroSD kartice, a one se proizvode do kapaciteta od 128 GB. Ovaj uređaj također sadrži standardne USB utor i micro USB utor, Bluetooth 4.0 te 802.11 b/g/n Wi-Fi. Za razliku od drugih stickova, Intelov se zasad ne može puniti preko HDMI utora, već se oslanja na micro USB.

Za nekoliko mjeseci ovaj će uređaj službeno biti u prodaji, a cijena u SAD-u bit će 89 dolara za Linux Ubuntu verziju, odnosno 149 dolara za nešto jaču Windows 8.1 verziju, piše portal znanost.geek.hr.

Beethovenovi ritmovi inspirirani aritmijom

Ako je vjerovati studiji objavljenoj u časopisu »Perspectives in Biology and Medicine«, postoji mogućnost da su ritmovi koji se mogu naći u poznatim skladbama **Ludwiga van Beethovena** inspirirani njegovim vlastitim otkucanjima srca. Naime, ovaj je glazbeni genij imao srčanu aritmiju.

Istraživači pretpostavljaju da je veliki skladatelj imao upravo tu srčanu nepravilnost, zajedno s dugim popisom drugih bolesti (upalna bolest crijeva, krhkost kostiju, bolest jetre i bubrega, gluhoća), no nitko to ne može potvrditi s potpunom sigurnošću.

Znanstvenik **Zachary Goldberger** i njegov interdisciplinarni tim proučavali su ritmičke obrasce nekoliko Beethovenovih kompozicija za koje su pretpostavili kako bi mogle biti odraz njegove aritmije. »Kada srce nepravilno kuca zbog srčane bolesti, radi to u određenim predvidljivim obrascima. Mislimo da smo čuli neke od tih obrazaca u njegovoj glazbi«, rekao je koautor studije **Joel Howell** sa Sveučilišta u Michiganu. Ti obrasci uključuju nagle, neočekivane promjene ritma koje odgovaraju tim asimetričnim ritmovima.

Beethoven je jednom rekao kako mu cavatina, posljednji dio Gudačkog kvarteta u B-duru (opus 130), uvijek izmami suze. U sredini kvarteta ključ se naglo mijenja u C-dur, uključujući neuravnotežen ritam koji podsjeća na otežano disanje. U uputama za glazbenike, Beethoven je taj dio obilježio kao »beklemmt«, odnosno, kao »težinu srca«. Istina, to može označavati tugu, ali također može i opisivati osjećaj pritiska u prsima povezan sa srčanim bolestima. Znanstvenici su također uočili aritmiju i u Sonati za glasovir u A-duru (opus 110), kao i na početku sonate Les Adieux u E-duru (opus 81a), objavio je portal znanost.geek.hr.



DOBRA I JEFTINA GEJMERSKA TIPKOVNICA

Njemačka tvrtka Cougar, specijalizirana za proizvodnju gejmerske periferije, izbacila je na tržište tipkovnicu Cougar 200K. U pitanju je jednostavna tipkovnica opremljena scissor-switch mehanizmima, anti-ghostingom na najčešće korištenim tipkama poput WASD kombinacije, razmaknice i sličnih (njih ukupno 19). Ovo jeftino tipkalo pokraj toga sadrži pozadinsko osvjetljenje u sedam boja s mogućnošću podešavanja jačine te mogućnost uključivanja 2x repeat-ratea koji će vam omogućiti da jednim pritiskom na odabranu tipku odradite istu radnju dvaput. Najveći adut ove tipkovnice, kako piše portal bug.hr, njezina je cijena. Cougar 200K se, naime, može kupiti po preporučenoj cijeni od 30 USD, što će mu zasigurno osigurati publiku.





Znate li one ljude koji su, kad god ih sretete, u žurbi i jure i jedan im je telefon stalno na uhu dok drugi zvonči a treći ispada iz torbice... govore o »dead lineu«, frči i tako redom, a u stvari, kada bolje razmislite i pokušate se prisjetiti što to oni tako veliko rade i postižu u životu – ništa vam ne pada na pamet. Upravo su oni primjer kako »puno raditi« i stalno biti u gužvi ne znači nužno i »biti učinkovit« i postizati željeno.

Znajte cilj!

Zamislite da jurite iz sve snage i ulažete silan napor ne biste li stigli na cilj. Ne želite zastati ni da biste popili čašu vode i već ste pri kraju snaga i onda shvatite ... da trčite u krivom smjeru. Odjednom i vaša brzina i uloženi trud prestaju biti važni, jer vas neće dovesti do željenoga cilja. Puno je knjiga napisano na temu postavljanja ciljeva, učinkovitosti i organizacije, a jedna koja ide korak dalje je knjiga **Stephena Coveya** »Sedam navika uspješnih ljudi«, koja osim što donosi priču o navikama, ukazuje i na nekoliko uobičajenih zabluda.

Dakle, ako ne znate kamo idete, ni sva učinkovitost i sposobnost na svijetu neće vam pomoći da tamo stignete. A znati kamo idemo kroz dan, tjedan, mjesec, godinu – znači znati svoj CILJ. A kada znamo cilj i poduzmemo korake koji su potrebni kako bismo do njega stigli, tada možemo reći da znamo svoje PRIORITETE. Još važnije od toga je znati prepoznati sve one stvari koje nas u tome ometaju i oduzimaju vrijeme.

Upravljanje vremenom

Upravljanje vremenom, ili kako ljudi više vole reći »time management«, vrlo je nespretn termin jer nas dovodi u zabludu. Naime,

NAVIKE USPJEŠNIH LJUDI

Kako biti učinkovit i postizati željeno?

dan uvijek ima (samo) 24 sata. I to je tako i nastavnicima, i učenicima, i radniku na traci, i vlasniku poduzeća, i svakome na ovom planetu. I nitko od nas to vrijeme ne može niti povećati, niti smanjiti, niti usporiti, niti ubrzati, dakle – vremenom NE možemo upravljati. No, ono čime možemo upravljati jest način na koji ćemo to vrijeme iskoristiti i aktivnostima kojima ćemo ga ispuniti.

Pa tako ako nacrtate jedan krug, pa ga poput torte podijelite na 24 »kriške«, a potom obojite 8 »kriški« koje provedete spavajući, pa 8 koje provedete na poslu / u školi i još 1-2 utrošene na putovanje, pa još jednu za neke druge stalne obveze koje imate (npr. domaću zadaću) ... ostat će tek malo bijele površine koja predstavlja slobodno vrijeme.

Ako imate još malo vremena i volje pa se prisjetite kojim aktivnostima ispunjavate to slobodno vrijeme, odmah će vam biti jasno zašto neke stvari nikako ne stizete uraditi.

Ne!

Pretpostavimo da je sve jasno, cilj je pred vama i jasno vam je što trebate poduzeti, no na kraju dana ste shvatili kako ste odjurili do prijateljice kojoj je hitno trebalo pričuvati dijete, pa su zvali iz knjižnice da podsjetite na knjige koje niste vratili, te ste proveli veliki dio vremena prekapajući po stvarima ne biste li ih pronašli, pa je trebalo nešto i pojesti i samo ste na 5 minuta trknuli do pekarnice, ali ste su sreli... I što sad? Sada vam treba jedna jednostavna riječ od samo dva slova: **Ne!** Znam, svi više vole onu drugu. Čuveno »Da!«, opjevano, proslavljeno u filmovima i knjigama. Vjerojatno su to dva slova koja, izgovorena na vječitanju, vrlo značajno mijenjaju život većine. Međutim »Ne!« malo tko spominje, o njemu se ne pjeva i ne hvali ga se. Ali upravo je »Ne!« najvažnija riječ koju trebate naučiti (i sve pristojne i ljubazne varijacije koje su lakše za izgovoriti). I ne plašite se toga »Ne!« Ne umire se od njega, a ako je pravilno upotrijebljeno rješava vas nepotrebnih stvari i ljudi i vodi vas korak bliže cilju.

Čemu reći ne? Sebi i drugima, a prije svega aktivnostima koje su uistinu nepotrebne.

Korisni četverokutnik

Kako biste pojednostavili stvari bit će vam dovoljan veći četverokutnik podijeljen na 4 manja.

| HITNO JE / VAŽNO JE | HITNO JE / NEVAŽNO JE |
|-----------------------|-------------------------|
| NIJE HITNO / VAŽNO JE | NIJE HITNO / NIJE VAŽNO |

HITNO JE / VAŽNO JE – tu spada sve ono što se uistinu u danoj situaciji mora uraditi odmah, bez odlaganja, od radikalnih primjera – kuće koja gori i treba poduzeti nešto – do recipro izrade plana kojeg treba predati popodne.

HITNO JE / NEVAŽNO JE – cijeli niz mailova ili telefonskih poziva mogu imati prizvuk hitnosti, no kada bolje pogledamo u pitanju su stvari koje uopće nisu važne i mogu se odgoditi – to su aktivnosti koje će nam bespotrebno oduzeti vrijeme i za njih je dobro imati spremljeno nekoliko odlučnih »Ne!«.

NIJE HITNO / VAŽNO JE – aktivnosti koje upišemo u ovaj kvadratić su one na koje bismo stalno trebali obraćati pozornost. Naime, tu su uglavnom koraci koji nas vode do dugoročnih ciljeva. Ako do rujna trebamo položiti 4 ispita, a koraci su posuđivanje knjiga iz knjižnice, izrada plana učenja, čitanje knjiga i vađenje bilješki – ništa od toga nije hitno u smislu da se mora napraviti istog trena, no zanemarivanjem toga odmičemo se od svojih ciljeva.

NIJE HITNO / NIJE VAŽNO – treći sat koji provedemo surfajući po netu, 150. slika koju stavljamo na Facebook, četvrta kava u gradu... mislim da je sve jasno. Izvršno bi bilo kada bi taj kvadratić bio prazan.

I kružić i kvadratić, iako jednostavni, pa čak i banalni, vrlo su moćne stvarčice koje nam pomažu da neke stvari vidimo iz druge perspektive, a nekada je upravo to najvažniji pokretač promjena. Također nam pomažu izraditi plan koji je izuzetno važan.

A što se tiče sedam navika ... morat ćete zaviriti u knjigu.

Marina Balažev

GLAZBENI INTERVJU: HUMAN

SPREMNI ZA IZLAZAK IZ GARAŽE

Ne želimo sjediti na kauču i za 30 godina plakati kako nas život nije mazio i kako nismo imali svoju priliku. Dovoljno smo pripremali ovaj bend da izađe iz garaže. Mislimo da je konačno spreman

Zagrebački bend »Human« postoji od 2013. godine, a nedavno su objavili svoj prvi singl »Kusur«, kao uvod za album prvijenac »Plan B za dan D«. Bend na humorističan način opisuje naše društvo, koliko je čovjek nekad primitivan i što ga čini (ne)sretnim. U pitanju je melodičan singl koji vas »kupuje« na prvo slušanje.

KUŽIŠ?!: Kako je nastala grupa »Human«?

Počeli smo u jednoj garaži u jednom kvartu preko Save. Krenuli smo s bandom iz nekog revolta i potrage za vlastitim ja. Što ja znam, ljudi idu na pilatese, u tere-tane, na turnire u playstationu, u kladionice, a mi smo neki drugi »đir«, mi idemo u svoju garažu i tamo smišljamo pjesme, te radimo scenarije za spotove.

Mnogi su kumovali nastanku i održavanju ovog benda. Naša su inspiracija političari, jer su oni najveće zvijezde u koje Human (čovjek) gleda. Narod im se ruga, ali ih ponovno bira.

KUŽIŠ?!: Kako nastaju vaše pjesme?

Pjesme nastaju inspirirane osobnim, lokalnim i globalnim zapažanjima čovjeka, tj. humana. Autor tekstova je **Tome** vokal-

džija, a za glazbu su najviše »krivi« gitaristi **Jeff** i **Gašo**, no nisu ni drugi ništa manje. Ne postoji formula kako napisati dobru pjesmu. Glazbenici mogu ostati vjerni sebi, a mogu i podilaziti publici ili trenutačnim trendovima. Najzanimljiviji će uspjeti, svi ostali mogu samo lajati i kriviti druge za vlastiti neuspjeh. Publika je najvažnija i nju se ne može prevariti. A današnja publika ima puno opcija. Internet je poput svemira, treba istraživati i oduševljavati se.

KUŽIŠ?!: Kažite nam nešto više o vašem albumu prvijencu?

Na albumu prvijencu »Plan B za dan D« ima 11 pjesama koje se bave socijalom, potrošačkim društvom, politikom i ljubavlju. Temelj svega je rock and roll koji koke-tira s indijem i pop glazbom. Kako stalno stvaramo, već sad imamo temelje drugog albuma koji je tekstualno drugačiji, još manje opterećen i bezbrižniji. Situacija u životu diktira tempo pjesama. Album je nastajao, i nastajao, i nastajao, i nastajao – da bi u jesen 2014. godine ugledao svjetlo dana, makar je **Petar** radio po mraku. Puno su nam savjetima pomogli prijatelji glazbenici. Hvala im za kauč i tepih za garažu.

KUŽIŠ?!: Planovi za budućnost?

Naš je plan puno svirati. Dakle, neće se nešto mnogo promijeniti, »samo« što ćemo svirati pred drugima. Želimo i upoznavati nove ljude i stvarati nova super uzbudljiva sjećanja. Ne želimo sjediti na kauču i za 30 godina plakati kako nas život nije mazio i kako nismo imali svoju priliku. Dovoljno smo pripremali ovaj bend da izađe iz garaže. Mislimo da je konačno samostalan i spreman. Sav se okuražio (smijeh).

Anita Klinac

KUŽIŠ?!: Spot za pjesmu »Kusur« može se pogledati na Youtubeu.**Tema je politika...**

Oduvijek je rock glazba govorila protiv sustava. Politika je komična sapunica koju gledamo svaki dan, a svi se volimo smijati, kada već ne želimo prebaciti program. Ovim spotom i prvim singlom htjeli smo pokazati kako je narod nemoćan, nezainteresiran i nevidljiv. Spot je osmislio Human, a realizirao ga je **Dado Pokec** koji je, po našem sudu, napravio odličan posao.

Filmska radionica u Subotici

Fondacija za omladinsku kulturu i stvaralaštvo »Danilo Kiš« u suradnji s Otvorenim sveučilištem od veljače pokreću Filmsku radionicu, koju će voditi mladi filmski i kazališni redatelj iz Subotice **Andrej Boka**.



Program će se baviti osnovama gramatike filmskog jezika i zasnivat će se prvenstveno na učenju o filmu po »all around« principu, odnosno svaki polaznik prolazi kroz sve faze stvaralačkog procesa, ne ograničavajući se na taj način od samog početka samo na jednu djelatnost. Kombinirajući teorijski i praktični pristup, polaznici će imati priliku primijeniti naučno i osposobiti se za samostalno filmsko stvaranje. Radionica će se prvenstveno baviti učenjem i stjecanjem znanja kroz praktični rad polaznika na samostalnim kratkometražnim filmovima.

Radionice će se održavati dva puta tjedno i trajat će po dva sata. Broj sudionika je ograničen, a sudjelovanje je besplatno.

Zainteresirani se mogu prijaviti putem elektroničke pošte na: office@danilokis.rs, putem Facebook profila Fondacije: www.facebook.com/skladiste.omladinskiskiklub, ili na telefon: 024/ 523 – 566.

Pipsi u Novom Sadu i Beogradu

Tri benda iz triju država regije održat će zajedničke koncerte u Novom Sadu (13. veljače, SKC Fabrika) i Beogradu (14. ve-



ljače, Dom omladine). Iz Srbije nastupaju Kristali, koji će vas povesti na kratko putovanje kroz vrijeme uz njihove bezvremenske pjesme, iz Hrvatske – Pips, Chips & Videoclips, istovremeno stilski raznovrsni, tematski provokativni i vizualno atraktivni, a iz BiH mostarski Zoster, za koji se na nedavnim koncertima u spomenutim gradovima tražila karta više.

O povijesti CD-a u CK13

Predavanje pod nazivom »Povijest kompakt diska i digitalni audio« bit će održano 17. veljače u Omladinskom klubu CK13 u Novom Sadu. Na ovom dvosatnom predavanju, mastering inženjer i glazbeni producent **Milan Nenin** publici



će približiti činjenice i anegdote iz vremena stvaranja kompakt diska. Također, bit će osvrta na tehničku stranu ovog formata, a često i susreta s mitovima digitalnog audija. Početak je u 19 sati.

EXIT Avantura na ljeto!

Ovog ljeta EXIT Avantura počinje na Petrovaradinskoj tvrđavi 9. srpnja i trajat će deset dana, sve do 18. srpnja na budvanjskoj plaži Jaz! EXIT festival slavi svoj 15. rođendan, a poznati su i prvi potvrđeni headlineri kao što su Motorhead, koji će s publikom proslaviti 40 godina neumornog rada, te Adam Beyer, koji na Dance Areni slavi dva desetljeća na svjetskoj tehnosцени.



Potvrđeni su još i popularni kalifornijski rockeri Eagles of Death Metal, njemački tehno velikan Chris Liebing, detroitski tehno tandem Octave One, domaća supergrupa Škrstice, a uskoro će biti objavljeni i brojni drugi izvođači na preko 30 festivalskih bina od Petrovaradina do Jaza!

Ulaznice za EXIT festival prodaju se i dalje po ranim cijenama od 5.990, za Sea Dance 2.990 dinara, dok se jedinstvena ulaznica za više od deset dana EXIT Avanture od Petrovaradina do Jaza može nabaviti za samo 6.990 dinara putem portala www.exitfest.org. Za sve koji žele uz ulaznice na vrijeme osigurati prijevoz i smještaj na oba festivala, kompletni paketi mogu se pronaći na portalu www.exittrip.org, službenoj turističkoj agenciji EXIT-a.

preporuka

GLAZBA: Björk – »Vulnicura«

»Vulnicura« je deveti album islandske kantautorice **Björk**. Poslije albuma »Biophilia«, koji je u popriličnoj mjeri obrađivao teme svemira, prirode i tehnologije, Björk je krenula u potpuno drugi smjer s ovim albumom, baveći se slomljenim srcem i raskidom – nečim što je toliko osobno i ranjivo a čime se dosad nije bavila. Pjesama je devet i vrlo su emotivne. Björk je o albumu rekla sljedeće: »U početku sam bila zabrinuta da će se album činiti sebičnim ili popustljivim s moje strane, ali sam onda osjetila kako bi pjesme mogle poprimiti univerzalnu dimenziju. I možda pjesme uspiju nekome pomoći, dokazati nekome kako je (prolaženje kroz raskid) biološki proces: rana i liječenje te rane. Psihički i fizički. Postoji izlaz.«

»Vulnicura« definitivno predstavlja jedno od najintimnijih djela islandske kraljice glazbe, a čitav album izradila je sama uz pomoć venecuelanskog glazbenika **Arce**.

Izdvajamo: »Stonemilker«, »History of Touches«, »Black Lake« i »Notget«.

I. Kovač



FILM: Teorija svega

Dodjela Oskara se bliži, a u konkurenciji su se ove godine našli više nego odlični filmovi. Za ovu priliku izdvojila bih svog favorita. Film »Teorija svega« (The Theory of Everything) ekranizacija je života svjetski poznatog znanstvenika **Stevena Hawkinga**. Nastao je po memoarima **Jane Wilde Hawking**, bivše supruge Hawkinga. Film prikazuje odnos Stevena, koji boluje od amiotrofične lateralne skleroze, paralizirajuće bolesti koja uzrokuje slabljenje tjelesnih mišića, i njegove supružnice. Glavne uloge u filmu tumače **Eddie Redmayne** kao Steven i **Felicity Jones** kao Jane. U sporednim ulogama našli su se: **Charlie Cox**, **Emily Watson**, **Simon McBurney**, **Christian McCay**, te **David Thewlis**. »Teorija svega« je nastala pod redateljskom palicom **Jamesa Marsha**. Ima tri nominacije za nagradu Oskar, uključujući nominaciju za najbolju sliku, najboljeg glumca u glavnoj ulozi i najbolju glumicu u glavnoj ulozi. Također, Eddie Redmayne dobitnik je Zlatnog globusa za najbolju mušku ulogu.

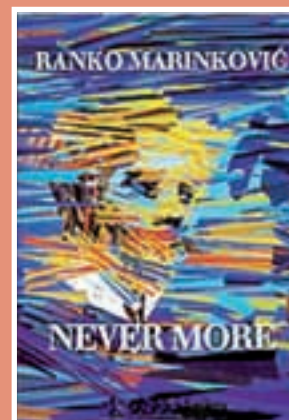
N. Balažević



KNJIŽA: Ranko Marinković – »Never more«

»Never more« je posljedni roman u opusu cijenjenog hrvatskog književnika **Ranka Marinkovića** (1913.-2001.). Objavljen je 1993. godine, naslov je preuzet iz poeme »Gavran« **Edgara Allana Poea**, ali čitanjem kraja romana postaje jasna i njegova očitija značenjska simbolika. Podnaslov romana je »Roman fuga«. **Mato Bartol Svilić** glavni je lik romana. Otočanin je koji studira povijest u Zagrebu, gdje se i zaljubljuje. Stanuje sa svojim prijateljem Longinom, propalim studentom. Roman paralelno prati dvije radnje: Matino zaljubljanje i život u Zagrebu za vrijeme Drugog svjetskog rata, te kasnije njegov put kroz okupiranu Dalmaciju na svoj rodni otok. Sintagma »never more« označava dom, koji zbog ratnih okolnosti prestaje to biti. Stanje u Hrvatskoj za vrijeme Drugog svjetskog rata fantastično je oslikano u ovom romanu, s obzirom da je Marinković dio svog života proveo u zarobljeništvu. Ovo bi svakako mogao biti roman ljubimac onih koji studiraju ili su nekada studirali.

I. Rudić



Vedran Jegić, »Zalazak Sunca«